

למידה התנסותית בפיזיותרפיה:

תהליך הטמעת סימולציות בקורס תקשורת בין-אישית והכשרת הסגל

סמדר פלג ¹PT, PhD, מיכל אהרונוביץ ²PT, PhD, אורנה דיבון-אופיר ³CNM, MA, לילך לוטן ²PT, MSc, ליאת פסח-גלבלום ³MBA, עולא ג'השאן-דוכי ²PT, MA, לימור בוגין ³BSW, MHM, שני לב ⁴PT, MSc, דורון שגיא ³MA, רותי פלג-קלואג ²PT, MSc

¹ בית-הספר למדעי הספורט והתנועה, המרכז האקדמי לוינסקי-וינגייט

² החוג לפיזיותרפיה, המכללה האקדמית צפת

³ המרכז הארצי לסימולציה רפואית (מסר), המרכז הרפואי שיבא, תל השומר

⁴ שירותי בריאות כללית - מרכז שיקום יום רב תחומי מבואות חרמון

* כותבות אלו תרמו לכתיבת המאמר באופן שווה

תקציר

לאחר הסימולציות התקיים תחקיר מבוסס וידיאו, שבמהלכו נותחו ונידונו סיטואציות שנוצרו במפגשים של הסטודנטים עם המטופלים המדומים. התחקיר כלל מתן משוב ולמידת עמיתים, והוא נועד לשקף לסטודנט את אופן ההתמודדות שלו עם הסיטואציה אליה נחשף, ולאפשר לו ולעמיתיו להשליך ממנה על מקרים דומים בעתיד.

בתום יום ההתנסות, הסטודנטים מילאו שאלון משוב, שכלל 12 היגדים שהוערכו בסולם ליקרט מ-1 עד 4 וגם יכלו לתאר במלל חופשי את החוויה שעברו ביום הסימולציה.

תוצאות: 299 סטודנטים (89% היענות) מילאו את שאלון המשוב. הסטודנטים מצאו את התרחישים רלוונטיים לתהליך הלמידה שלהם ואת יום הסימולציות יעיל וחוויתי (דירוג 3.6-3.9). 128 (34%) סטודנטים הוסיפו בכתב שחוו את הסימולציה כאירוע משמעותי, מקדם למידה ואת התרחישים והשחקנים כמציאותיים ואמינים.

סיכום ומסקנות: הכשרה ייעודית של סגל החוג אפשרה הטמעה של סימולציות במסגרת קורס תקשורת בין-אישית. הסטודנטים דיווחו כי הסימולציות היו רלוונטיות וקידמו את תהליך הלמידה שלהם. מחקר נוסף דרוש על מנת לבדוק אם השתתפות בסימולציות תקשורת משפרת את מיומנויות התקשורת של הסטודנטים במפגש שלהם עם מטופלים.

מילות מפתח: חינוך בפיזיותרפיה, מיומנויות תקשורת, סימולציה, תחקיר מבוסס וידיאו, תקשורת בין-אישית

רקע: מיומנויות תקשורת בין-אישית הן בעלות חשיבות מרכזית בקשר שבין מטפל למטופל, וזאת על רקע החשיבות הטמונה באופן העברת המידע, בבניית אמון וביצירת חוזה טיפולי, המהווים בסיס להיענות המטופל לטיפול. סימולציה מוגדרת כסביבה המחליפה התנסות מן החיים האמתיים בחוויה מודרכת שנוצרת באופן מלאכותי ומטרתה תרגול של מיומנות חדשה תוך יישום מעשי של ידע קודם.

מטרת המאמר: לתאר תהליך של הטמעת סימולציות במסגרת קורס תקשורת בין-אישית ואת תהליך הכשרת הסגל במיומנויות הנדרשות.

משתתפים: 336 סטודנטים שלמדו בשנה השנייה בשנים תשע"ה-תשפ"ב השתתפו בסימולציה. שש מרצות מטעם החוג לפיזיותרפיה במכללה האקדמית צפת עברו את תהליך הכשרת המדריכות.

תיאור התהליך: הכשרת הסגל וימי הסימולציות התקיימו במרכז הארצי לסימולציה רפואית, המרכז הרפואי שיבא, תל השומר. הכשרת הסגל להוראת מיומנויות תקשורת בפיזיותרפיה כללה: 1 - סדנת ריענון בנושא מיומנויות תקשורת. 2 - הכשרה בכתיבת תרחישים. 3 - הכשרה בנושא תחקיר מבוסס וידיאו. הסטודנטים התנסו בסימולציות אשר צולמו בווידיאו, בשישה תרחישים שונים מול שחקנים המדמים מטופלים. התרחישים כללו אתגר תקשורתי המערב מכשול או התנגדות, שאותם אמור היה הסטודנט לצלוח, תוך שימוש במיומנויות תקשורת, על מנת לקדם את הסיטואציה הטיפולית.